

Próbny egzamin gimnazjalny EDUKACJA

DORYNA

Musisz pan na pokusę być niezmiernie słaby,
Gdy ciało ma dla ciebie tak silne powaby.
Nie wiem, jaka tam w panu wyradza się chęć,
Lecz ja do pożądanego nie jestem tak prędka;
Gdybyś tu stanął nago od dołu do góry,
Nie skusiłby mnie widok całej pańskiej skóry.

TARTUFFE

Proszę ukrócić w słowach nieskromną swawolę,
Bo wyjdę, zostawiając pannie wolne pole.

DORYNA

Nie, jam pana w spokoju zostawić gotowa,
Tylko pani przeze mnie przysyła dwa słowa,
Które według wyraźnej powtarzam osnowy:
Że prosi pana tutaj o chwilkę rozmowy.

TARTUFFE

Ach! bardzo chętnie. [...]

SCENA III

ELMIRA, TARTUFFE

[...]

ELMIRA

W sekrecie chcę przedstawić panu, o co chodzi
I cieszę się, że nikt nam tutaj nie przeszkodzi.

TARTUFFE

To mnie również zachwyca. Uwierzyć się boję,
Że sam na sam jesteśmy tu z panią we dwoje.
Błagałem nieba, by tę sposobność przywiodły,
Lecz dotąd daremnymi były moje modły.

ELMIRA

Dla mnie do tej rozmowy powód stąd się bierze,
Że chcę, abyś mi serce swoje odkrył szczerze.

[...]

TARTUFFE

biorąc rękę Elmiry i ściskając jej palce

Tak pani, bez wątpienia i w mym sercu gości...

ELMIRA

Aj! za mocno pan ścisca...

TARTUFFE

Zbytek gorliwości;

Wszakże ból zadać pani dla mnie równa męka
I prędzej bym...

kładzie rękę na kolanach Elmiry

ELMIRA

Co robi tutaj pańska ręka?

TARTUFFE

Macam suknię, jak miękki materiał.

ELMIRA

O proszę!

Prześtań pan już, ja żadnych laskotek nie znoszę.

Elmira cofa się z fotelem, Tartuffe przysuwa się do niej.

TARTUFFE

poruszając chusteczkę Elmiry

Jakie to jest prześliczne! Dziś nikt nie zaprzeczy,
Że prawdziwie cudownie robią takie rzeczy.

Jaki postępek we wszystkim czas nam teraz niesie.

ELMIRA

Prawda. Ale o naszym mówmy interesie:

Mówią, że mój mąż dawniej dane słowo zrywa

I chce panu dać córkę; czy to wieść prawdziwa?

TARTUFFE

Tak, przyznaję, że coś tam wspomniał mi o tem,
Ale ten zamiar nie jest mych marzeń przedmiotem.

Inne wdzięki posiadać, których urok nęci,
Szczęściem by napelniło wszystkie moje chęci.

ELMIRA

Pan nie pragniesz miłości doczesnych omamień.

[...]

Podług mnie, pańskie myśli tylko w niebo bieją,
Na ziemi nie pożadasz pan pewno niczego.

TARTUFFE

Uczucie, co nam każe wdychać do wieczności,

Nie zabija w nas wcale doczesnej miłości,
Zmysły nasze pożądać mogą całą siłą

Cudowne dzieła, które niebo wytworzyło; [...]

Na twojej twarzy piękność rozlał rozkaz boży,
Która oczy zadziwiała, która serce trwoży

I widząc cię, czyż mogłem nie wielbić z zapalem

Rąk Stwórcy, których dziełem jesteś doskonałem?

Czyż dziwne, że o tobie moje serce marzy,

Gdy on sam własny obraz nadał twojej twarzy!

Zrazu-m sądził, że miłość ta skryta, uparta,

Jest wymysłem szatańskim, jest pokusą czarta,

[...]

Lecz na koniec poznałem, cudowna istoto!

Że ta namiętność może się pogodzić z cnotą,

[...]

Na koniec z twych ust wyrok ma wypaść prawdziwy.

Zechcesz, będę szczęśliwy - każesz, nieszczęśliwy.

ELMIRA

Oświadczenie kunsztowne, forma wyszukana,
Lecz prawdę mówiąc, dziwi mnie ze strony pana.

Sądziłam, że pan serca swego strzeże ściśle,
I nim taki plan robi, wpierwej rzecz obmyśli

Rozważnij; wszak pobożny winien być dalekim...

TARTUFFE

Czyż za to żem pobożny, nie mam być człowiekiem?
Kto choć raz wdzięk twój, pani, mógł podziwiać z bliska,
Ten już sercem nie władnie, tam rozwaga pryska.
By tak mówić, dziwisz się, skąd odwagi wziąłem,
Lecz ściśle mówiąc, ja też nie jestem aniołem.

[...]

Jeśli twa dobroć moją odwagę wybaczy

Iaska do nicości mej niżyc się raczy,

To będę miał dla ciebie, o piękności wzorze,

Uwielbienie, z którym nic zrównać się nie może.

Honor twój pozostanie również nieskażony,

Bo nie możesz się lękać obmowy z mej strony.

[...]

tacy jak my ludzie, w przekonaniach stali,

Żaden z nas z powodzenia głośno się nie chwali,

Z własnego interesu musi zostać niemy,

Bo tym sposobem własnej opinii bronieniy

I z nami tylko można, nie doznając żalu

Mieć przyjemność bez trwogi, miłość bez skandalu.

ELMIRA

Slucham pana, bo zrobić nie mogę inaczej.

Pan w dość wyraźny sposób rzecz całą tłumaczy.

Czy się nie lękasz ściągnąć tym na siebie burzę,

Jeśli pańskie wyznanie mężowi powtórzę?

W ten sposób ostrzeżony będąc najwyraźniej,

Nie czulby już dla pana tak wielkiej przyjaźni.

TARTUFFE

Ja wiem, jaka w twym sercu litość, dobroć gości

I czuję, że przebacysz tak wielkiej śmiałości.

[...]

ELMIRA

Nie wiem, jakby ktoś inny począł w takiej sprawie,

Ale ja chcę dziś z panem postąpić laskawie,

Dla męża cała ta rzecz zostanie nieznana,

Lecz w zamian za to żądam czegoś i od pana;

Oto będziesz się starał w sposób łatwy, szczerzy,

By mógł prędko zaślubić Mariannę Walery.

Niechaj się twoja wola do mych życzeń nagnie,

Byś nie pożałował tego, czego inny pragnie

I...

MOLIER, ŚWIĘTOSZEK. TARTUFFE. KOMEDIA W PIĘCIU AKTACH WIERSZEM,

TŁUM. KAZIMIERZ ZALEWSKI, WOLNELEKTURY.PL, s. 34-40.

Zadanie 13. (0-1)

Które cechy świadczą o przynależności powyższego tekstu do dramatu?

1.	Jest wyraźny podział na akty i sceny.
2.	Jest to przykład komedii, gatunku należącego do dramatu.
3.	Występują wypowiedzi bohaterów oraz tekst poboczny (didaskalia).
4.	Bohaterowie są ze sobą skonfliktowani i nieuchronnie los prowadzi ich do kłeski.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A. Wszystkie stwierdzenia są prawdziwe.

B. Stwierdzenia 1., 3. i 4. są prawdziwe.

C. Stwierdzenia 1., 2. i 3. są prawdziwe.

D. Stwierdzenia 2., 3. i 4. są prawdziwe.

Zadanie 14. (0-1)

Dlaczego Elmira spotyka się z Tartuffe'em?

A. Pragnie odbyć towarzyski flirt z miłym domownikiem.

B. Chce wpłynąć na niego i wymusić zmianę decyzji męża.

C. Próbuje wybadać uczucia Tartuffe'a wobec jej córki Marianny.

D. Zamierza sprawdzić zapewnienia Tartuffe'a o stałości uczuć do niej.

Zadanie 15. (0-1)

Informacja w didaskaliach oraz polecenie wydane Wawrzyńcowi świadczą o

A. empatii Tartuffe'a i chęci przypodobania się Dorynie.

B. wielkiej pobożności i bogobojności bohatera.

C. trosce bohatera o porządek w otoczeniu.

D. dbałości o pozory i hipokryzji Tartuffe'a.

Zadanie 16. (0-1)

Stosunek Tartuffe'a do Marianny, córki Elmiry, oddają słowa:

A. „Wszakże i ja mam w piersiach serce, a nie kamień”.

B. „Uczucie, co nam każe wdychać do wieczności”.

C. „Inne wdzięki posiadać, których urok nęci”.

D. „Zmysły nasze pożądać mogą całą siłą”.

Zadanie 17. (0-1)

Zaznacz zdanie fałszywe.

1.	Z tekstu wynika, że Tartuffe jest przyjacielem pana domu, męża Elmiry.	F
2.	Tartuffe tłumaczy swoje zachowanie wobec Elmiry jej niezwykłymi wdziękami.	F
3.	Elmira naprawdę uważa, że Tartuffe myśli tylko o sprawach duchowych.	F

Zadanie 18. (0-1)

Zderzenie scen z chustkami (pierwsza, gdy Tartuffe daje chustkę Dorynie, druga, gdy dotyka chusteczki Elmiry) ujawnia

A. dworskie maniery i oglądę Tartuffe'a.

B. obłudę bohatera.

C. pokorę bohatera.

D. wstydlivość Tartuffe'a wobec kobiet.

Zadanie 19. (0-1)

Oceń prawdziwość zdań informujących o poglądach Tartuffe'a. Zaznacz T, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub N, jeśli jest fałszywe.

Tartuffe należy do dyskretnych kochanków, którzy nie chwalać się swoimi sercowymi podbojami.	T	N
Tartuffe jest mężczyzną, który jako zakochany chętnie dzieli się z innymi swoim szczęściem.	T	N

Zadanie 20. (0-1)

Tartuffe, wyznając swoje prawdziwe uczucia, używa różnych środków stylistycznych. Wskaż informacje prawdziwe.

	Cytat	Nazwa środka	Funkcja środka
I	„Lecz na koniec poznałem, cudowna istoto!”.	apostrofa	podkreślenie uroczyści chwili
II	„Cudnej słodyczy oczu nieznaczona siła / Opór mego serca łatwo zwyciężyła.”.	metafora	zestawienie słów, które nadaje nowe, niespotykane znaczenie
III	„Mówiły moje oczy, westchnienia i płacze”.	wyliczenie	podkreślenie skargi

Zadanie 21. (0-1)

W którym szeregu poprawnie dobrano do bohaterów nazwy cech i ich synonimy?

Bohater	Cecha	Synonim
1. Doryna	A. hipokryzja	I. otwartość, bezpośredniość
2. Tartuffe	B. pobożność	II. obłuda, dwulicowość
3. Elmira	C. spryt	III. bogobojność, religijność
	D. szczerość	IV. przebiegłość, dyplomacja

Wskaż poprawny szereg.

A. 3, D, II. B. 2, A, III. C. 1, C, IV. D. 1, D, I.

Zadanie 22. (0-1)

Stosowane często w didaskaliach tekstu Moliera imiesłowy przysłówkowe współczesne utworzone zostały

A. od tematu czasu teraźniejszego za pomocą końcówki -ąc.

B. od tematu czasu teraźniejszego za pomocą formantu -ąc.

C. od tematu czasu przeszłego za pomocą końcówki -ąc.

D. od tematu czasu przeszłego za pomocą formantu -ąc.

Zadanie 23. (0-1)

Postawy głównych bohaterów z fraszki, bajki i komedii najlepiej opisuje związek frazeologiczny:

A. Modli się pod figurą, a diabła ma za skórą.

B. Panu Bogu świeczkę i diabłu ogarek.

C. Dziewczyna i do tańca, i do różańca.

D. Cicha woda brzezi rwie.

Zadanie 24. (0-2)

Wyjaśnij przywołaną przez profesora Bralczyka ironiczną defnicję hipokryzji, tak aby wytłumaczyć znaczenie podkreślonych słów: „hold, który występku składa cnotcie”.

Zadanie 25. (0-10)

Literatura w różny sposób pełni funkcję moralizatorską.

Napisz rozprawkę i rozważ, który sposób „pouczania”, według ciebie, jest najbardziej skuteczny w obecnych czasach. Odwołaj się do trzech różnych tekstów (możesz wykorzystać jeden z arkusza).

B. BARAŃSKA, K. WIATR

Więcej sprawdzianów i informacji znajdziecie na stronie edulandia.pl